



ΠΑΣΟΚ - ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ

Αικατερίνη Σπυριδάκη – Βουλευτής Ν. Λασιθίου

Αθήνα, 21 Αυγούστου 2025

ΕΡΩΤΗΣΗ

ΠΡΟΣ : τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κ. Κυριάκο Πιερρακάκη

ΘΕΜΑ: « Απώλεια αποταμιεύσεων και εγκλωβισμός καταθετών από προγράμματα της Συνεταιριστικής Τράπεζας Χανίων »

Κύριε Υπουργέ,

Σε κάθε ευνομούμενη Πολιτεία, η σχέση εμπιστοσύνης ανάμεσα στους πολίτες και τα πιστωτικά ιδρύματα θεμελιώνεται πάνω στην ειλικρίνεια, τη διαφάνεια και την εποπτεία του Κράτους. Όταν αυτές οι αρχές παραβιάζονται, ο τραπεζικός τομέας παύει να είναι πυλώνας σταθερότητας και μετατρέπεται σε πεδίο επισφάλειας και κοινωνικής αδικίας. Η υπόθεση της Συνεταιριστικής Τράπεζας Χανίων και των προγραμμάτων «Χρυσή Επένδυση» και «Αποδίδω» αναδεικνύει μια τέτοια ρωγμή στο θεσμικό μας οικοδόμημα, με εκατοντάδες πολίτες –οι περισσότεροι μικροκαταθέτες, εργαζόμενοι, συνταξιούχοι, οικογενειάρχες– να έχουν εγκλωβιστεί σε μια οικονομική παγίδα που τους στέρησε τους κόπους μιας ζωής.

Η απουσία ουσιαστικού ελέγχου και εποπτείας άφησε χώρο για τη σταδιακή μετάλλαξη ενός φαινομενικά ασφαλούς καταθετικού προϊόντος σε έναν μη ρευστοποιήσιμο και ασαφώς επενδυτικό μηχανισμό, ο οποίος τελικά οδήγησε σε απώλειες κεφαλαίων. Οι άνθρωποι αυτοί όχι μόνο έχασαν την οικονομική τους σταθερότητα αλλά και την αίσθηση ασφάλειας που οφείλει να τους παρέχει το τραπεζικό σύστημα. Πρόκειται για ρήξη εμπιστοσύνης, για μια ανοιχτή πληγή κοινωνικής αδικίας, που διαιωνίζεται εδώ και χρόνια χωρίς ουσιαστική παρέμβαση από την Πολιτεία. Η Τράπεζα, μεθοδικά και ερήμην των καταθετών, οικειοποιήθηκε τις αποταμιεύσεις τους, ενώ οι αρμόδιοι θεσμοί είτε παρέμειναν αδρανείς είτε λειτούργησαν με επιλεκτική εφαρμογή των κανόνων.

Σύμφωνα με πλήθος καταγγελιών του Συλλόγου ΣΩΚΑΧΕΑΠ (Σωματείο Καταθετών Χρυσής Κατάθεσης και Αποδίδω της Τράπεζας Χανίων), η Συνεταιριστική Τράπεζα Χανίων δημιούργησε κατά την προηγούμενη δεκαετία το πρόγραμμα «Χρυσή Επένδυση», το οποίο προβλήθηκε ως ένα ασφαλές, εγγυημένο καταθετικό προϊόν, με προσυμφωνημένη ελάχιστη απόδοση και μηδενικό ρίσκο για τον πελάτη. Παρότι διέθετε και επενδυτικά χαρακτηριστικά μέσω συνεταιριστικών μερίδων, τόσο οι συμβάσεις όσο και οι προφορικές διαβεβαιώσεις των υπαλλήλων το παρουσίαζαν ως κλασικό καταθετικό λογαριασμό. Οι συμβάσεις, σε συνδυασμό με το διαφημιστικό και ενημερωτικό υλικό, τις αναρτήσεις στην ιστοσελίδα της τράπεζας και τα λεγόμενα των υπαλλήλων δημιούργησαν την πεπλανημένη πεποίθηση στους συμβαλλόμενους περί ρητής πρόβλεψης για δυνατότητα άμεσης ρευστοποίησης των μερίδων στην αξία που τις απέκτησαν και ότι ουσιαστικά πρόκειται για ένα ασφαλές και ευέλικτο προϊόν.

Όταν το 2015, μετά και την επιβολή των capital controls, οι καταθέτες επιχείρησαν να αποσύρουν τα κεφάλαιά τους, η Τράπεζα αρνήθηκε, επικαλούμενη είτε έλλειψη επαρκών ιδίων κεφαλαίων είτε περιορισμούς της Τράπεζας της Ελλάδος. Στην πραγματικότητα, η δυνατότητα ρευστοποίησης δεν υφίστατο πλέον, καθώς η Τράπεζα είχε ήδη μετατρέψει μονομερώς τις καταθέσεις τους σε μη ρευστοποιήσιμες μερίδες. Αξιοσημείωτο είναι επίσης ότι, σύμφωνα με μαρτυρίες δεκάδων καταθετών, η ίδια η Τράπεζα Χανίων, όταν της ζητούσαν ρευστοποίηση των μεριδίων τους για προσωπικές ή οικογενειακές ανάγκες, αντί να ανταποκριθεί στην υποχρέωση επιστροφής των κεφαλαίων, τούς πρότεινε να προχωρήσουν σε σύναψη δανείου. Με τον τρόπο αυτό όχι μόνο απέφευγε να αποδώσει τα χρήματα που οι καταθέτες δικαιούνταν, αλλά τους ενέπλεκε επιπλέον σε νέα τραπεζική υποχρέωση, επιτείνοντας τον εγκλωβισμό τους και διευρύνοντας τον κύκλο της οικονομικής τους εξάντλησης.

Το 2015 ακολούθησε ανακεφαλαιοποίηση με τιμή συμμετοχής 5 ευρώ ανά μερίδα, ενώ οι αρχικές μερίδες είχαν αποκτηθεί με 35 ευρώ ανά τεμάχιο. Το 2016, η τιμή ορίστηκε στα 14 ευρώ, πλην όμως ουδέποτε πραγματοποιήθηκε πράξη ρευστοποίησης. Οι πολίτες δεν ενημερώθηκαν ποτέ για τη μετατροπή του νομικού καθεστώτος τους από καταθέτες σε συνεταίρους ούτε για τις συνέπειες που αυτό συνεπαγόταν, μεταξύ των οποίων και η απώλεια του δικαιώματος επιστροφής των χρημάτων τους.

Εκατοντάδες προσφυγές στη Δικαιοσύνη τεκμηριώνουν την έκταση του φαινομένου. Παρά τις περίπου 230 θετικές πρωτόδικες και 45 εφετειακές αποφάσεις που κρίνουν ότι η σύμβαση Χρυσή Επένδυση προέβλεπε την άμεση ρευστοποίηση των συνεταιριστικών μερίδων, το δικαστήριο του Αρείου Πάγου έχει εκδώσει ήδη 11 αποφάσεις όλες σε βάρος των καταθετών ανατρέποντας την μέχρι τώρα νομολογία. Ιδιαίτερη αίσθηση προκαλεί το γεγονός ότι σε παρόμοια υπόθεση της Τράπεζας

Κοζάνης, ο Άρειος Πάγος δικαίωσε τους καταθέτες με οριστικές και αμετάκλητες αποφάσεις, κάτι που γεννά ερωτήματα για την ίση μεταχείριση των πολιτών από τη Δικαιοσύνη και το Κράτος. Παράλληλα διερωτόμαστε πώς είναι δυνατόν τόσοι πρωτοδίκες και εφέτες δικαστές που είχαν τον χρόνο να μελετήσουν ογκωδέστατες δικογραφίες έκριναν ότι η σύμβαση Χρυσή Επένδυση ήταν ασφαλές πρόγραμμα χωρίς ρίσκο αλλά ο Άρειος Πάγος και εν συνεχεία και πάλι το Εφετείο Κρήτης, λαμβάνοντας υπόψη της αποφάσεις του Αρείου Πάγου κρίνει πλέον το αντίθετο. Δηλαδή παραπλανήθηκαν τόσοι δικαστές, αλλά ο απλός καταθέτης που δεν είχε καν το χρόνο να επεξεργαστεί τη σύμβαση δεν παραπλανήθηκε;

Ωστόσο, το πρόβλημα δεν περιορίζεται μόνο στη μεταστροφή της νομολογίας. Με τις πρόσφατες αποφάσεις, οι καταθέτες αντιμετωπίζονται από τα δικαστήρια ως εταίροι και όχι ως καταναλωτές ή επενδυτές, με αποτέλεσμα να στερούνται κάθε προστασίας που σε άλλες περιπτώσεις παρέχεται από το δίκαιο της καταναλωτικής πίστης ή το επενδυτικό πλαίσιο. Αυτή η ερμηνεία είναι λανθασμένη και οδηγεί σε ένα σημείο μη προστασίας για εκατοντάδες πολίτες. Αν οι ίδιοι είχαν αγοράσει μετοχές ή μετατρέψιμα ομόλογα από τράπεζες, θα απολάμβαναν δικλείδες ασφαλείας που εδώ τους αφαιρούνται. Εν προκειμένω, άνθρωποι ανυποψίαστοι, χωρίς ειδικές γνώσεις και χωρίς πλήρη πληροφόρηση για τους κινδύνους, παρασύρθηκαν σε προϊόντα που τους παρουσιάστηκαν ως ασφαλείς καταθέσεις. Η έλλειψη ουσιαστικής ενημέρωσης και διαφώτισης συνιστά εκμετάλλευση της άγνοιας και της απειρίας τους, δημιουργώντας ένα θεσμικό έλλειμμα που αφήνει τους πολίτες αυτούς απροστάτευτους. Στο μέτρο που οι δικαστικές αποφάσεις δεν τους δικαιώνουν, η Πολιτεία οφείλει να αναγνωρίσει την ύπαρξη κενών στη νομοθεσία και να αναλάβει δράση, όχι μόνο για την αποκατάσταση των ίδιων αλλά και για τη θωράκιση της αξιοπιστίας του συνεταιριστικού τραπεζικού συστήματος στο σύνολό του.

Τονίζουμε ότι είναι επιτακτικό να δοθούν άμεσες πολιτικές λύσεις και να ληφθούν τελικές αποφάσεις από την πλευρά της πολιτείας, καθώς η κατάσταση εξελίσσεται ραγδαία και η καθυστέρηση οδηγεί σε οριστική απώλεια δικαιωμάτων. Η εκδίκαση εφετειακών υποθέσεων τον Απρίλιο του τρέχοντος έτους σημαίνει ότι οι σχετικές αποφάσεις αναμένονται μέσα στο φθινόπωρο, και τότε θα είναι πια πολύ αργά για τους περισσότερους καταθέτες. Ήδη υπάρχουν εφετειακές αποφάσεις που όχι μόνο απορρίπτουν τα αιτήματα των καταθετών, αλλά τους υποχρεώνουν να επιστρέψουν τις προκαταβολές που είχαν λάβει σε εκτέλεση πρωτόδικων αποφάσεων, με τόκο! Η εξέλιξη αυτή δεν αφορά απλώς την οικονομική εξάντληση των πολιτών, αλλά αναδεικνύει και την ανάγκη για θεσμική παρέμβαση, πριν η κοινωνική αυτή πληγή μετατραπεί σε μη αναστρέψιμη καταστροφή.

Είναι λυπηρό ότι επί σειρά ετών η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών έχει επιλέξει να σιωπά απέναντι σε μια τόσο εκτεταμένη, επαναλαμβανόμενη και καλά τεκμηριωμένη αδικία. Η αδιαφορία αυτή δεν συνιστά απλώς διοικητική αμέλεια· συνιστά θεσμική εγκατάλειψη χιλιάδων συμπολιτών μας που παραμένουν παγιδευμένοι, χωρίς καμία προστασία από την Πολιτεία. Η ανοχή αυτής της κατάστασης από ένα Υπουργείο που φέρει την ευθύνη για την εύρυθμη λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος και την εμπέδωση της εμπιστοσύνης προς αυτό, αποτελεί προσβολή για τη δημοκρατική αρχή της ισονομίας και ένα στίγμα για την κοινωνική δικαιοσύνη.

Δεδομένων όλων των παραπάνω,

Ερωτάσθε κύριε Υπουργέ,

1. Πώς αξιολογεί η Κυβέρνηση τη λειτουργία των εποπτικών μηχανισμών στην περίπτωση της Συνεταιριστικής Τράπεζας Χανίων και ποιες πρωτοβουλίες έχουν ληφθεί ή προγραμματίζονται για την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των πολιτών στις τραπεζικές συναλλαγές;
2. Προτίθεται το Υπουργείο να προχωρήσει σε ειδική νομοθετική ρύθμιση για την αναγνώριση των φυσικών προσώπων που εντάχθηκαν στα προγράμματα «Χρυσή Επένδυση» και «Αποδίδω» ως πραγματικών καταθετών και την πλήρη αποζημίωσή τους για την απώλεια του κεφαλαίου τους;
3. Σε ποιες ενέργειες έχει προβεί ή πρόκειται να προβεί το Υπουργείο σε συνεργασία με την Τράπεζα της Ελλάδος, ώστε να διερευνηθούν τυχόν παραλείψεις, συγκάλυψη ή σιωπηρή ανοχή στην πολυετή λειτουργία των συγκεκριμένων προγραμμάτων;
4. Προτίθεται να ζητήσει την αποσαφήνιση του ρόλου της Τράπεζας της Ελλάδος, καθώς και την ευθύνη της Συνεταιριστικής Τράπεζας Χανίων για την παραπλάνηση των πολιτών και την μετατροπή των καταθέσεων τους χωρίς πλήρη και ρητή συναίνεση;
5. Ποια μέτρα θα ληφθούν σε προληπτικό και θεσμικό επίπεδο ώστε να διασφαλιστεί ότι δεν θα επαναληφθούν παρόμοια φαινόμενα, με προϊόντα αμφίβολης φύσης που παρακάμπτουν τους βασικούς κανόνες προστασίας των καταναλωτών;

Η Ερωτώσα Βουλευτής

Αικατερίνη (Κατερίνα) Σπυριδάκη